

F Á B I Á N L Á S Z L Ó

Töprengések az idő körül

Heveny vacillálásom tárgya: az idő körte alakú
vagy a körte idő alakú?

Einstein formába öntötte az időt;
vajon ki öntötte formába a körtét?
És hát ki *öntötte össze* a kettőt?
Miként nem vettem észre, mi fán terem,
jóllehet, vagy hét évtizede gondozom körtefámat?
Lehet, hogy ez a hét évtized is körte alakú?
Netán a tüskéskörtémnek lenne idő alakja?

Sosem fogok kikecmeregni ebből a csapdából...

*

Hawking megírta az *idő rövid történetét*.
Vajon létezik hosszabb története is?
Ha igen, mennyivel?
Azaz: mit hagyott ki, hogy a történet rövid legyen?
Talán éppen a Teremtőt, miként dicsekedni szokott...

*

Idő nem létezett a világ kezdete előtt –
Szent Ágoston tartja így.
Lehet, hogy csak nem volt formája?
Föltehető ekként a kérdés?
Biztosan, hiszen nem volt körte,
aminek fölölthette volna az alakját.
Ekként Ágostonnak (és az öt szajkózó fizikusoknak)
Föltétlenül igazuk van.

De akkor mi van az örökkévalósággal?..

*

A fénykúp csúcjáról nézvést körte alakú az idő:
a semmi-pontban van a legsűrűbbje.
Hatalmas körte a múltunk;
belerajzolta magát a térbe,

hogy ekként válhasson téridővé.
Számunkra – még ha nő is ez a körte –
a valóságos idő mindössze múlt,
ám az gazdag tenyészet:
a konstatálás jelenével, a jövődő árnyékával.

Nem örökkévalóság, de nekünk bőséggel elegendő...

*

Egyirányú az idő:
kezdetétől folyik a vége felé
és erre a receptre állít minden létezést.
Lehet egyirányú úgy, hogy nem egyenes vonalú:
hurkot vet – szeszélye szerint.
Akkor pedig *mintha már jártam volna itt* –
ám bár nem az idő lett ismerősebb,
körtébb annyira sem...

*

Időm fogytán.
Fogy tán?
(aszalt körte...)

*

Apránként öli magát az idő:
minden halál valamicskét a saját pusztulása,
a kezdettől a végre utaló mozzanat.
Kirobbant a Semmi,
mágába majdan visszaroskad: a kvantumvilágban
nem értelmezhető az idő.
Szertefoszlik végül a körte illúziója...

*

Belopta magát az „idő rövid történetébe”
az élet –
a maga még rövidebb történetével.
Talán annyi ideje sincs,
hogyan legalább önmagáról
megtudjon mindent.
(Hogy megérezze a rohadt körte szeszés illatát...)

*

Cefreszag, amely a hordóból árad,
finom párlatot ígér.
Az idő párlata: amit megélünk belőle,
nem pedig a vélt örökkévalóság,
amely időtlenség lenne.

Az élet legitimációja –
az Idő.

*

Belelapozva egy kétszáz éves matrikulába,
elhunyt koraszülöttek halál-okaként
ezt találtam: *idétlenség*.
Azaz: még nem jött el az ideje.
Logikailag követhetőnek tetszik,
miként nyerte el mai értelmét
az 'idétlen' megjelölés.

A körte nem kötött meg.

*

Schopenhauer az udvarán látott macskát
háromszáz évesnek gondolta;
a macska (talán sejtí az esőt)
mit sem tud az időről.

Sajnos, az idő *tud* a macskáról:
ekként az enyém nem élt háromszáz évet.

*

Rovelli szerint az idő nem valóságos,
képzeltéink logikájának szülötte;
nyugtalanító kérdés:
miért erőltet képzelgésünk
ilyen beláthatatlan kényelmetlenséget ránk terpeszkedni?
Akár Rovellira is.

